

Velkuan asiamiespostipalvelut

Kaupunginhallitus 22.08.2022 § 230

Valmistelija

hallintojohtaja Riitta Luotio:

Posti Oy on 23.6.2022 päivätyllä kirjeellään irtisanonut Naantalin kaupungin ja Postin välisen yhteistyösopimuksen Velkuan asiamiespostin osalta.

Sopimus päättyy perjantaina 30.12.2022 (viimeinen toimintapäivä).

Postin irtisanomiskirje on oheismateriaalina ja se on toimitettu kaupunginhallitukselle tiedoksi 15.8.2022 kokouksessa.

Naantaliilaiset yhdistykset ovat 14.8.2022 osoittaneet asiaan liittyvän lausunnon kaupunginhallitukselle. Yhdistykset ovat pyytäneet, että kaupunginhallitus käynnistäisi Postin kanssa neuvottelut uuden sopimuksen synnyttämiseksi.

Velkuan saaristolaisyhdistys ry:n, Pro Sinervo ry:n ja Livonsaaren kyläyhdistys ry:n kirje kaupunginhallitukselle on liitteenä.

Liite 1, KH 22.8.2022

Saaristolain velvoitteet

Vuodesta 1981 voimassa ollut saaristolaki (494/81, 1138/93) velvoittaa valtiota ja kuntia toimimaan saariston elinkeinojen, liikenneyhteyksien ja muun infrastruktuurin, palvelujen sekä ympäristön turvaamisen puolesta. Saaristolaki tulee EU:n perussopimuksen 174 artiklan toteuttamista Suomessa.

Saaristolain mukaan *”valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset.*

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä on säädetty, valtion ja kuntien on huolehdittava siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään muut peruspalvelut sekä saaristo-oloissa tarvittavat erityispalvelut kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisella etäisyydellä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuiksi peruspalveluiksi katsotaan terveys- ja sosiaalitoimen, koulu- ja kulttuuritoimen, kaupan ja tietoliikenteen tavanomaiset lähipalvelut sekä sähköenergia.”

Palvelut ja käyttäjämäärät

Velkuan palvelupiste toimii Kummelin omatoimikirjaston yhteydessä.

Velkuan palvelupisteessä on seuraavat palvelut:

- kirjastopalvelut (omatoimikirjastona auki myös iltaisin ja viikonloppuisin avaimet lunastaneille)
- täyden palvelun postitoiminnot (paketit, kirjeet, saantitodistukset ja kirjatut kirjeet)
- palvelupistetoiminnot (seniorikortit, liukuesteluovutukset, henkilökunnan aterialiput, postimerkkien, korttien ja adressien myynti)

Kaupunki on huolehtinut Velkuan asiamiespostin palveluista vuodesta 2013 lukien.

Asiamiespostin ylläpitäminen edellyttää postipalvelujen tuottamista kaikkina arkipäivinä ma-pe klo 9–15. Posti on maksanut kaupungille korvausta asiamiespostin hoidosta kiinteää palkkiota, suoriteperusteista palkkiota postisuoritteista sekä myynti/välityspalkkiota myynnistä. Vuositasolla korvaukset ovat olleet noin 1000 euroa. Kuukausitasolla korvaus on ollut keskimäärin 80- 90 euroa, riippuen myyntimäärästä.

Postilain mukainen yleispalvelu koskee käteismaksullisia kirjelähetyksiä, kuten postimerkillä varustettuja kirjeitä, kotimaista ulkomaille lähetettäviä postipaketteja. Sanoma- ja aikakauslehdet eivät kuulu postilain mukaisen yleispalveluvelvoitteen piiriin. Postipalvelulain mukainen postin yleispalvelu ei lakkaa, vaikka asiamiespostin ylläpitäminen Velkuan palvelupisteessä on irtisanottu.

Posti Oy on asentanut Livonsaaren kaupalle pakettiautomaatin. Velkuan palvelupisteeltä on 6 kilometriä Livonsaaren kaupalle, jossa sijaitsee myös velkualaisten lähin elintarvikekauppa. Automaatin ja Livonsaaren kaupalla olevan tietokoneen avulla myös paketin lähettäminen on mahdollista. Lisäksi kaupalla on postilaatikko lähteviä kirjeitä varten ja myynnissä postimerkkejä.

Kaupunki on neuvotellut Postin kanssa täyden palvelun postitoimintojen tulevaisuudesta Velkualla. Omatoimikirjaston kehittämisen myötä palveluneuvonnasta poistuu merkittävä osuus nykyisistä tehtävistä. Postin kanssa on neuvoteltu osa-aikaisesta täyden postipalvelun toimipisteestä Velkualla sekä vaihtoehtoisesti pakettiautomaattimahdollisuutta Velkuan Kummeliin. Posti on todennut, että osa-aikainen, esimerkiksi kolme päivää viikossa avoinna oleva täyden postipalvelujen piste ei ole mahdollinen. Velkualla on 251 asukasta, ja paketteja lähetetään tai vastaanotetaan keskimäärin 77 kpl kuukaudessa. Volyymien vähäisyys ei mahdollista pakettiautomaattia Velkualle. Kahden pakettiautomaatin ylläpitäminen alueellisesti kuuden kilometrin etäisyydellä ja pienellä väestöpohjalla ei ole liiketoiminnallisesti kannattavaa.

Merimaskun alueella ei ole postin pakettiautomaattia tai postin palvelupistettä. Rymättylässä on apteekin yhteydessä postin palvelupiste sekä pakettiautomaatti.

Saantikirjeiden ja kirjattujen kirjeiden määrä on 1-2 kpl vuodessa. Kirjatut kirjeet ja saantitodistukset ovat jatkossa noudattavissa K-kauppa Ellenin asiamiespostista.

Tarve kustannustehokkuuteen ja resurssien uudelleenjärjestelyyn

Saariston varsinaisten palvelupisteasiakkaiden määrä on ollut kuntaliitoksista lukien varsin vähäinen. Velkuan palvelupisteessä asioi kuukausittain noin 160 henkilöä. Laskennallisesti tämä tarkoittaa

keskimäärin 7 asiakasta/pv eli yksi asiakas tunnissa. Asiakaskäynneistä suurin osa kohdentuu kirjaston omatoimipalveluihin ilman henkilökohtaisen asiakaspalvelun tarvetta. Jatkossa Velkuan omatoimikirjastoa kehitetään entistä paremmin asiakkaita palvelevaksi, toimimaan samoin periaattein kuin Rymättylän ja Merimaskunkin omatoimikirjastot. Tämä vähentää, tai kokonaan poistaa, henkilökohtaisen palvelun tarpeen kirjastopalveluiden osalta. Kirjaston kokoelmien hoito on kirjastoalan ammattilaisten asiantuntijatyötä eli palveluneuvojan resurssia ei voida käyttää tähän.

Saariston palveluneuvojille on kaiken aikaa pyritty järjestämään täydentäviä töitä, mutta tämä on vaikeutunut. Toimistotyö on yhä enenemässä määrin lähentynyt asiantuntijatyötä, jolloin ns. avustavia tehtäviä ei organisaatiossa enää juurikaan ole. Palveluneuvoja on hoitanut mm. päivähoidon laskutuksia, työajan seurantaohjelman korjausleimuksia ja raportointeja sekä yksittäisiä projektitehtäviä.

Sähköisten palvelujen kehittyessä palvelupisteiden asiakasmäärät ja palvelutarve ovat vähentyneet entisestään. Merimaskun ja Rymättylän palveluneuvontaan liittyvä työ on liitetty osaksi kirjastohenkilökunnan tehtäviä. Kaupungin palveluneuvojista kaksi on eläköitynyt tänä vuonna ja heidän tilalleen ei ole palkattu uutta henkilöstöä. Lisäksi taloushallinnolla on intressi käteiskassapisteiden vähentämiseen.

Kaupungin on nykyisessä taloudellisessa tilanteessa kyettävä tehostamaan toimintaansa, henkilöstöresurssin käyttöä ja kustannustehokkuutta koko organisaatiossa. Sote-uudistuksen myötä kaupungin toimistopalveluresurssi on kohdennettava ja järjesteltävä uudelleen yli palvelualue- ja asiointipisteiden sitoma henkilökuntamäärä ei ole ollut oikeassa suhteessa palveluiden käyttäjämääriin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus pyytää saaristolautakunnalta lausuntoa Velkuan asiamiespostin lakkauttamisesta ja jatkaa asian jatkovalmistelua.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin uudessa palvelu- ja taloustilanteessa henkilöstöresurssin käyttö- ja kustannustehokkuus on otettava tarkasteluun koko organisaation osalta.

Kokouskäsittely

Merkittiin, että henkilökunnan edustaja Katja Mäntylä oli läsnä kokouksessa asian käsittelyn ajan.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Saaristolautakunta 13.09.2022 § 22
803/02.08.00/2022

Valmistelija

Viestintä- ja kehittämispäällikkö Tiina Rinne-Kylänpää

Velkuan asiamiesposti on ollut Velkuan ja Livonsaaren vakituisille- ja kausiasukille tärkeä palvelu. Korona-aikana alkanut etätyö ja monipaikkainen asuminen ovat lisänneet ympärivuotista asumista saaristossa, jota alueella on runsaasti.

Postin palvelujen tarve on muuttunut myös saaristossa. Jatkuvasti kehittyvät digitaaliset ratkaisut korvaavat perinteistä paperipostia, jonka määrä on laskenut. Vastaavasti pakettilähetysten määrä on kasvanut, erityisesti verkkokaupan suosion kasvaessa. Verkkokauppa on etenkin saaristolaisille merkittävä palvelumuoto, koska saaristossa ei juurikaan ole kaupallisia palveluja. Pakettien vaivaton lähettäminen ja noutaminen on tärkeää myös saaristossa asuville ja siellä yritystoimintaa harjoittaville.

Kaupunginhallitus on todennut, että henkilöresurssin käyttö- ja kustannustehokkuus on otettava huomioon uudessa palvelu- ja taloustilanteessa koko organisaation osalta. Kaupunginhallituksen esittelytekstissä on tuotu esiin Velkuan palvelupisteen vähäinen asiakasmäärä ja sen väheneminen entisestään.

Asiamiespostin ylläpitäminen tapahtuu käytännössä lähes kokonaan kaupungin rahoittamana. Posti edellyttää kuitenkin, että kaupunki tuottaa postipalveluja kaikkina arkipäivinä maanantaista perjantaihin klo 9–15. Ilman asiamiespostisopimusta jää kaupungille huomattavasti enemmän mahdollisuuksia järjestellä palvelupisteen henkilökunnan joustavaa käyttöä ja aukioloaikoja asiakastarvetta vastaavasti sekä kustannustehokkaasti. Asiointipiste palvelee sekä Livonsaaren että Velkuan asukkaita.

Kaupunginhallituksen esittelytekstin mukaan yleisimmät postitoiminnot hoidetaan Livonsaaren kaupassa, jossa on pakettiautomaatti, postilaatikko lähteviä kirjeitä varten sekä mahdollisuus ostaa postimerkkejä. Nämä palvelut tukevat Livonsaaren kaupan toimintaa.

Liitteenä yhdistysten kirje kaupunginhallitukselle ja Posti Oy:n irtisanomiskirje.

Liitteet 1-2, saaristoltk 13.9.2022.

Saaristolautakunta esittää kaupunginhallitukselle lausuntonaan seuraavaa:

Esittelijä	Viestintä- ja kehittämispäällikkö
Päätösehdotus	<p>Saaristolautakunta esittää, että Postin kanssa neuvotellaan vielä Velkuan postipalvelujen järjestämisestä: voidaanko joitain postin yleisimpiä palveluja säilyttää palvelupisteessä ilman asiamiespostisopimusta ja kehittää samalla palvelupisteen toimintaa entistä joustavammaksi ja monipuolisemmaksi ottaen huomioon henkilöresurssin monikäyttöisyyden ja kustannustehokkuuden.</p> <p>Koska alueella ei jatkossa ole täyden palvelun toimipistettä, on huolehdittava, että Velkualta ja Livonsaarelta Naantaliin ja takaisin on toimiva palveluliikenne myös saarissa asuvien ja niiden osalta, joilla ei ole oman auton käyttömahdollisuutta.</p>
Kokouskäsitteleminen	Merkittiin, että hallintojohtaja Riitta Luotio oli läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.
Päätös	Viestintä- ja kehittämispäällikön ehdotus hyväksyttiin.